

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ДРАЙВЕР ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Решетілов Г.О., доктор філософії

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0002-3691-7975>

Анотація: У роботі досліджено роль публічно-приватного партнерства як стратегічного інструменту інноваційної трансформації системи продовольчого забезпечення України в умовах воєнної дестабілізації. Проаналізовано оновлені законодавчі механізми, що сприяють скороченню інноваційного циклу, залученню міжнародних донорів та мінімізації інвестиційних ризиків для бізнесу. Обґрунтовано, що синергія державних гарантій та приватних технологій через концесії, агрокластери та цифрові платформи формує нову високотехнологічну архітектуру національної продовольчої безпеки.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, продовольча безпека, інновації, агропродовольчий сектор, FoodTech, законодавче регулювання, інвестиційні ризики, цифровізація, відновлення інфраструктури, стійкість.

В умовах воєнної дестабілізації продовольча безпека трансформується з вузькогалузевого завдання у фундаментальний чинник національної стійкості. Висока мінливість безпекового середовища зумовлює необхідність відмови від традиційних підходів управління на користь більш гнучких та інноваційних інструментів, серед яких ключове місце посідає публічно-приватне партнерство. Саме поєднання ресурсного потенціалу держави та управлінсько-технологічних можливостей бізнесу забезпечує формування ефективної моделі реагування на сучасні виклики.

У зазначеному контексті держава виконує функції гаранта стабільності, нормативного регулювання та стратегічного планування, тоді як приватний сектор виступає джерелом інновацій, інвестицій та операційної ефективності. Така синергія створює передумови для впровадження сучасних технологічних рішень, оптимізації логістичних процесів і підвищення ефективності використання обмежених ресурсів, що є критично важливим у період воєнних дій. Співпраця державного та приватного секторів у сфері продовольчого забезпечення не лише сприяє мінімізації поточних ризиків, але й формує основу для довгострокового інноваційного розвитку. Запровадження гнучких управлінських моделей, цифровізація виробничо-логістичних ланцюгів, а також інтеграція сучасних технологій у межах публічно-приватного партнерства дозволяють забезпечити безперервність постачання продовольства навіть за умов підвищеної нестабільності. Водночас така взаємодія сприяє зміцненню суспільної довіри та створює передумови для нарощування внутрішнього й експортного потенціалу агропродовольчого сектору України [1, с. 3–10].

Суттєвий імпульс для розвитку зазначених процесів надало оновлення законодавства у сфері публічно-приватного партнерства, яке сформувало нові інституційні умови для трансформації продовольчої системи. Перехід від складних і тривалих процедур до більш гнучких механізмів підготовки та реалізації проєктів сприяв активізації інвестиційної діяльності та пришвидшенню впровадження інновацій [2; 3].

По-перше, спостерігається суттєве скорочення тривалості інноваційного циклу. Запровадження спрощених процедур для проєктів вартістю до 5,5 млн євро та зменшення обсягу передтендерної документації дозволяють значно пришвидшити реалізацію інвестиційних ініціатив. Це створює сприятливі умови для розвитку інноваційних технологій у сфері продовольства (FoodTech), зокрема будівництва сучасних логістичних центрів, елеваторів нового покоління та підприємств глибокої переробки. Особливої ваги такі можливості набувають для середнього бізнесу, який здатний оперативно впроваджувати технологічні рішення на регіональному рівні. По-друге, відбувається розширення сфер застосування публічно-приватного партнерства. Відмова від обмеженого переліку галузей відкриває можливості для реалізації проєктів у суміжних сферах, що безпосередньо впливають на функціонування продовольчої системи, зокрема у сфері цифрової інфраструктури, логістики, енергетики та технологій підвищення ефективності агровиробництва. По-третє, важливим чинником є підвищення інвестиційної привабливості через зниження ризиків. Запровадження механізмів гарантування мінімального доходу, стабільності умов договорів, а також можливість поєднання приватного, державного та міжнародного фінансування сприяють залученню капіталу до реалізації інноваційних проєктів. У цьому контексті важливу роль відіграють міжнародні фінансові інституції та донорські організації, що забезпечують додаткові ресурси та інструменти страхування ризиків.

У цьому контексті державна підтримка виступає важливим каталізатором інноваційних змін. Застосування таких інструментів, як співфінансування, платежі за доступність та викуп продукції або послуг, дозволяє формувати стабільний попит на інноваційну продукцію та гарантувати прогнозовані умови діяльності для приватного сектору. Водночас гнучкість механізмів управління та розподілу прав власності створює додаткові стимули для участі бізнесу у довгострокових проєктах. Можливість володіння окремими активами, а також участі у реалізації об'єктів інфраструктури підвищує зацікавленість інвесторів у розвитку регіонів, що зазнали значних втрат унаслідок воєнних дій.

Практичне втілення публічно-приватного партнерства у продовольчій сфері реалізується через низку механізмів, кожен з яких несе в собі потужний інноваційний потенціал [1; 4]:

- ✓ концесійні проєкти у сфері логістики (порти, елеватори) стають базою для впровадження систем «smart storage». Автоматизація контролю якості зерна та цифровізація портових вузлів дозволяють мінімізувати втрати та пришвидшити обіг продукції;

- ✓ спільне фінансування (державна, бізнес та міжнародні донори, зокрема донорські програми ООН, міжнародні банки розвитку) створює унікальну

синергію. Це дозволяє впроваджувати енергоефективні зрошувальні системи та модульні переробні заводи навіть у регіонах із високими ризиками, де приватний капітал самостійно не наважився б діяти;

✓ індустріальні парки та агрокластери виступають каталізаторами циркулярної економіки. Тут інновації проявляються у створенні замкнених циклів виробництва – від глибокої переробки сировини до переробки відходів у біоенергію, що відповідає світовим стандартам «zero waste».

✓ цифрові платформи управління ланцюгами постачання на базі blockchain забезпечують прозорість «від лану до столу», що не лише гарантує безпеку продуктів, а й формує довіру на міжнародних ринках, перетворюючи українське продовольство на високотехнологічний бренд.

Водночас, інноваційний розвиток неможливий без відчуття безпеки інвестора. Нові державні інструменти, зокрема гарантія мінімального доходу та механізми «платежів за доступність», нівелюють комерційні ризики впровадження ноу-хау. Держава тепер виступає не просто контролером, а активним замовником сучасних послуг, гарантуючи збут інноваційної продукції та стабільність правового поля.

Таким чином, можемо зробити висновок, що публічно-приватне партнерство стає тим містком, який поєднує стратегічні інтереси держави з енергією приватного інтелекту, забезпечуючи країні роль лідера на світовій мапі продовольчої безпеки майбутнього. Завдяки спрощенню процедур та фокусу на інноваціях, ми отримуємо шанс не просто відбудувати зруйноване, а побудувати нову агропродовольчу архітектуру – високотехнологічну, цифровізовану та стійку до будь-яких зовнішніх шоків.

Список використаних джерел

1. Благута, Я., & Кінар'юв, В. (2025). Забезпечення продовольчої безпеки через державно-приватне партнерство у воєнний час: засади управління під час співпраці в умовах мінливості безпекового середовища. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*, (1), 3–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-844X/2025-1-1>
2. Про публічно-приватне партнерство: Закон України від 19.06.2025 № 4510-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20#Text>
3. Слободянюк Д. Новий закон про публічно-приватне партнерство: які можливості для інвесторів. *Юридична Газета*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/derzhavnoprivatne-partnerstvo/noviy-zakon-pro-publichnoprivatne-partnerstvo-yaki-mozhливosti-dlya-investoriv.html>
4. Клименко Н.Г. Забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: стан, проблеми, перспективи. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 30. С. 128-132.

Abstract: The paper explores the role of public-private partnership as a strategic tool for innovative transformation of Ukraine's food security system in the context of military destabilization. The updated legislative mechanisms that contribute to shortening the innovation cycle, attracting international donors, and minimizing investment risks for business are analyzed. It is substantiated that the synergy of state guarantees and private technologies through concessions, agroclusters, and digital platforms forms a new high-tech architecture of national food security.

Keywords: public-private partnership, food security, innovation, agro-food sector, FoodTech, legislative regulation, investment risks, digitalization, infrastructure restoration, sustainability.

УДК 334.012.64:338.43

DOI 10.31521/978-617-7149-94-0-170

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Сухорукова А.Л., канд. наук з держ. упр., доцентка
Миколаївський аграрний національний університет
<https://orcid.org/0000-0002-6170-4955>

Анотація: Розглянуто ключові аспекти державно-приватного партнерства в аграрному секторі України, зокрема його стратегічне значення для сталого розвитку сільського господарства та забезпечення продовольчої безпеки. Визначено переваги та потенційні можливості цього механізму. Окреслено основні чинники, що визначають ефективність державно-приватного партнерства в аграрному секторі, а також запропоновано напрями його вдосконалення.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, аграрний сектор, інвестиції, продовольча безпека, стратегічне управління, інфраструктура, конкурентоспроможність, агропромисловий комплекс, державна політика.

У сучасних умовах глобалізаційних процесів особливого значення набуває розвиток аграрного сектору України, що потребує раціонального використання ресурсного потенціалу на основі впровадження інноваційних підходів, механізмів та інструментів. Важливу роль у цьому процесі відіграє державно-приватне партнерство, яке розглядається як ефективна форма взаємодії між органами державної влади та суб'єктами приватного бізнесу, спрямована на забезпечення сталого розвитку сільського господарства [1]. У вітчизняному аграрному секторі державно-приватне партнерство виступає одним із ключових інструментів реалізації державної аграрної політики, що забезпечує залучення позабюджетних фінансових ресурсів, а також управлінського, технологічного, інтелектуального й інноваційного потенціалу приватного сектору для розв'язання стратегічно важливих завдань розвитку сільського господарства [3].

Застосування механізмів державно-приватного партнерства в аграрному секторі характеризується низкою вагомих переваг. Насамперед це створює можливості для реалізації суспільно значущих інфраструктурних проєктів у сільському господарстві шляхом залучення фінансових, технологічних та організаційних ресурсів приватного сектору. Водночас таке партнерство сприяє підвищенню конкурентоспроможності аграрної галузі, оновленню виробничих потужностей, модернізації матеріально-технічної та сировинної бази аграрних підприємств. Важливим результатом використання інструментів державно-приватного партнерства є зростання продуктивності сільськогосподарського